

УДК 657.05

Ірина ОМЕЦІНСЬКА

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ

Визначено роль інформації в управлінні підприємством. Доведено, що продуктом бухгалтерського обліку є не лише облікова інформація, а й набуті знання. Відповідно до цього обліковий інформаційний ресурс запропоновано розглядати як інформаційний ресурс, який вміщає облікову інформацію на магнітних та паперових носіях, що генерується в системах фінансового й управлінського обліку, та знання, здобуті на основі такої інформації. Досліджено економічну сутність облікової інформації та подано основні її характеристики: нематеріальна форма; унікальність процесу виробництва; наявність відтворювальних властивостей; багаторазове використання; наявність морального зносу, хоча при зміні обставин її цінність може відновитись; різна цінність для різних споживачів.

Встановлено, що основою якості інформації є сукупність її властивостей; ступінь забезпечення потреб її споживачів (зовнішніх і внутрішніх користувачів); відповідність еталону, нормам, нормативно-правовим актам. Якість інформації характеризується насамперед її корисністю для споживачів. Визначено чинники, від яких залежить якість облікової інформації, а саме: організація бухгалтерського обліку; компетентність працівників бухгалтерії; ефективність системи внутрішнього контролю; якість нормативно-правових актів, які регулюють бухгалтерський облік; усвідомлення керівництвом підприємства мети обліку; корпоративна культура; організація робочого місця облікового працівника. Подано характеристику кожного із зазначених чинників. З'ясовано спрямованість суб'єктів господарювання на дотримання норм податкового законодавства, порушення яких передбачає адміністративну і кримінальну відповідальність, та першочергове інформаційне обслуговування фіскальних потреб користувачів. Це призводить до нехтування концептуальних основ бухгалтерського обліку і зниження якості облікової інформації.

Доведено, що основними якісними характеристиками інформації фінансового обліку є достовірність та доречність. При їх дотриманні необхідно оцінити інформацію на предмет її зіставності, дохідливості та зрозумілості. Встановлено, що інформація управлінського обліку має відповідати таким якісним характеристикам, як достовірність, доречність, зіставність, дохідливість, зрозумілість, своєчасність та можливість перевірки.

Ключові слова: облікова інформація, обліковий інформаційний ресурс, знання, якість облікової інформації, якісні характеристики інформації, користувачі інформації.

JEL: M41

Постановка завдання. Бухгалтерський облік в умовах суцільної інформаційної глобалізації є важливим джерелом продукування інформації для прийняття управлінських рішень. Реалізація стратегії сталого розвитку, необхідність посилення конкурентоспроможності підприємств, наявність економічної кризи суттєво підвищують вимоги до інформації, в тому числі й облікової. Будь-які дані не можуть мати інформаційну цінність. Інформація має відповідати встановленим критеріям якості. Лише тоді вона буде корисною для її користувачів і забезпечить підготовку та прийняття ефективних управлінських рішень. З огляду на це дослідження економічної сутності облікової інформації та встановлення критеріїв, на основі яких визначається її якість, є актуальними завданнями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині багато вчених-економістів досліджують питання формування облікової інформації, визначення критеріїв її корисності та методів оцінювання якості облікової інформації. Серед них доцільно виокремити наукові праці О. В. Будько [1], В. М. Гриньової [2], Л. В. Гуцаленко [3], Н. Ю. Єршової [4], І. В. Жиглей [5], З. В. Задорожного [6], В. М. Пархоменка [7], Т. Ф. Плахтій [8; 9], М. А. Проданчука [10], М. С. Пушкаря [11] та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Попри значні напрацювання науковців у сфері вирішення проблем якості облікової інформації, суперечливим залишається трактування поняття “обліковий інформаційний ресурс”, потребують комплексного вивчення чинники, від яких залежить якість інформації, вимагають обґрунтування критеріїв якості, які забезпечили б формування такої інформаційної бази, що стала б ефективним інструментом прийняття зважених управлінських рішень на підприємствах, які функціонують в умовах соціально-орієнтованої економіки.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні сутності облікової інформації, визначенні її якісних характеристик та чинників, які впливають на якість такої інформації.

Результати досліджень. Згідно з Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [12]. Отже, бухгалтерський облік забезпечує обробку даних про діяльність суб’єктів господарювання, в результаті чого отримується облікова інформація, яка здатна впливати на рішення її користувачів. Погоджуємось з думкою М. С. Пушкаря, що оброблена інформація є продуктом, який має всі властивості товару. Облік є засобом виробництва товару особливого роду – інформації, яка має вартість, собівартість, ціну та інші категорії товарного виробництва [11, с. 59].

Нині наявність якісної інформації про діяльність підприємства є запорукою ефективного ведення бізнесу. Інформаційні ресурси відіграють таку ж важливу роль, як і матеріальні, фінансові, трудові. Підвищення ролі інформації та поглиблення функцій бухгалтерського обліку зумовили необхідність застосування в наукових колах терміна “обліковий інформаційний ресурс”, хоча різні науковці це поняття трактують по-різному. Зокрема, К. О. Іващенко його визначає як сукупність інформаційних ресурсів, які є комплексною оцінкою активів, зобов’язань та результатів господарської діяльності за певний період [13, с. 108]. М. А. Проданчук [10, с. 45] обліковий інформаційний ресурс трактує як знання, що отримуються від облікової інформації, а також як облікову інформацію, що характеризується як знання. Хоча, на наш погляд, знання є лише частиною облікового інформаційного ресурсу. Проте науковець наголошує, що

продуктом бухгалтерського обліку є не лише облікова інформація, а й набуті знання.

На те, що володіння інформацією дає змогу отримати відповідні знання, вказують також В. М. Гриньова та М. М. Салун. Причому науковці наголошують на наявності в інформаційних ресурсів не тільки власного виробничого, а й відтворювального процесів, оскільки інформація може перетікати в знання, а потім знову в конкретну інформацію і так до нескінченності [2, с. 82].

Вважаємо, що обліковий інформаційний ресурс слід розглядати як інформаційний ресурс, який вміщає облікову інформацію на магнітних та паперових носіях, що генерується в системах фінансового та управлінського обліку, та знання, здобуті на основі такої інформації. При цьому основними характеристиками облікової інформації є: нематеріальна форма; унікальність процесу виробництва; наявність відтворювальних властивостей; багаторазове використання; наявність морального зносу, хоча при зміні обставин її цінність може відновитись; різна цінність для різних споживачів.

Як і кожен товар, облікова інформація повинна мати відповідні якісні характеристики. Питання якості облікової інформації та способів її підвищення стало предметом дискусій серед науковців не так давно. Раніше питання якості уособлювалось з якістю продукції (робіт, послуг), що виготовляє (надає) підприємство, а система бухгалтерського обліку мала, зі свого боку, забезпечувати інформацію про собівартість продукції, вартість матеріалів, що використані на її виготовлення, обсяг гарантійних ремонтів тощо. При цьому упускалось питання якості самої облікової інформації, що в багатьох випадках могло знизити ефективність діяльності суб'єкта господарювання.

Загалом якість слід розуміти як "...сукупність об'єктивно існуючих властивостей і характеристик, рівень яких обумовлений показниками, що визначають споживчу вартість продукції" [14, с. 419]. У "Великому економічному словнику" за редакцією О. М. Азриліяна подано значення термінів "якість роботи", "якість товару", "якість продукції", де в основі трактування закладено їх властивість та здатність забезпечувати визначені потреби споживачів. При цьому якість інформації визначено як ступінь практичної придатності інформації, що використовується в процесі управління, яка визначається сукупністю таких властивостей, як повнота, щільність, корисність, вірогідність, цінність [14, с. 419]. В цьому разі акцент зроблено на практичній корисності інформації.

В "Економічній енциклопедії" за редакцією С. В. Мочерного якість товару (послуги) визначено як "...комплекс характеристик продукту праці, які визначають його корисність (передусім для споживачів). Якщо йдеться про корисність не товару, а продукту (у разі виготовлення його не на продаж), то комплекс характеристик визначає його корисність для виробника" [15, с. 924].

На думку Т. В. Плахтій, якість слід розглядати з позиції споживчої вартості досліджуваного об'єкта облікової науки (облікової системи; облікової інформації; фінансової звітності тощо), основною метою забезпечення якої є задоволення потреб споживачів такого об'єкта (розробників системи; користувачів облікової інформації, користувачів фінансової звітності тощо) [9, с. 58].

Розуміння якості облікової інформації постійно змінювалось у процесі розвитку економіки та суспільства. Належну увагу цьому показнику почали приділяти лише в період ринкової економіки. Тоді прийшло розуміння того, що інформація має бути зорієнтована на споживача. Навіть дуже якісна інформація втратить свою цінність, якщо нікому не буде потрібною. Таким чином, основою якості інформації є сукупність її властивостей; ступінь забезпечення потреб її споживачів (зовнішніх і внутрішніх користувачів); відповідність еталону, нормам, нормативно-правовим актам.

На якість облікової інформації впливає багато чинників, які не обмежуються лише якістю бухгалтерського обліку. Н. Ю. Єршова [4, с. 371] чинники, які забезпечують якість облікової інформації, поділяє на зовнішні та внутрішні, а ті відповідно – на дестимулятори та стимулятори. Т. В. Плахтій [8, с. 43] зазначає, що обліковий інформаційний ресурс залежить від рівня кваліфікації облікового персоналу, організаційної дисципліни, рівня технічного оснащення облікової системи. Як вказує Л. В. Гуцаленко [3, с. 70], поліпшення якості, доступності та прогнозованості облікової інформації може бути за рахунок удосконалення бюджетування діяльності підприємства та окремих структурних підрозділів, удосконалення системи бухгалтерського, управлінського та підсистеми податкового обліку на підприємстві, а також удосконалення внутрішньогосподарської звітності, внутрішньогосподарського контролю та стратегічного обліково-аналітичного прогнозу. О. В. Будько [1, с. 56] оцінювання якості облікової інформації здійснює з використанням лінійної функції, яка залежить від факторних показників. Науковець визначає такі чинники впливу на якість облікової інформації: відповідність нормативно-правовій базі, рівень кваліфікації бухгалтерського персоналу, рівень організації облікової роботи, рівень програмного забезпечення, рівень системи внутрішнього контролю.

На нашу думку, якість облікової інформації залежить насамперед від організації бухгалтерського обліку, компетентності працівників бухгалтерії, ефективної системи внутрішнього контролю та якості нормативно-правових актів, які регулюють бухгалтерський облік. Водночас важливу нішу в забезпеченні якості облікової інформації займають також усвідомлення керівництвом підприємства мети обліку, корпоративна культура, організація робочого місця (рис. 1).

Рис. 1. Чинники, від яких залежить якість облікової інформації

Основним чинником, від якого залежить якість бухгалтерського обліку на підприємстві, є правильна його організація. Організація бухгалтерського обліку є компетенцією власника або відповідної посадової особи. До елементів організації обліку, які підприємство визначає самостійно, належать такі: вибір облікової політики,

форми бухгалтерського обліку, порядок ведення управлінського обліку, правила документообігу, доцільність застосування міжнародних стандартів (крім підприємств, які зобов'язані їх застосовувати). Правильно обрані методи оцінювання об'єктів обліку, обґрунтоване відображення доходів і витрат, належним чином сформований робочий план рахунків, наявність графіків документообігу тощо сприятиме правдивому поданню інформації про діяльність підприємства. Підвищенню якості облікової інформації сприятиме усвідомлення в теорії та на практиці ролі управлінського обліку. Саме в управлінському обліку продукується деталізована інформація про господарську діяльність підприємства, що забезпечує прийняття управлінським персоналом ефективних рішень. Проте нині серед науковців немає єдиної думки щодо його сутності, предмета, об'єкта, методів. На практиці підприємства змушені самостійно формувати систему управлінського обліку, часто припускаючись одних і тих самих помилок в його організації. Погоджуємось з позицією З. В. Задорожного [6, с. 63] щодо доцільності прийняття вітчизняного нормативу з цього виду обліку в частині концепції його організації та розвитку.

Позитивний вплив на якість облікової інформації має також якість нормативно-правових актів, що регулюють методологію, методик та організацію обліку, насамперед Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", П(с)БО, Податкового кодексу України. Науковці у своїх працях часто вказують на недосконалість діючої нормативно-правової бази з тих чи інших ділянок облікового процесу. Явним також є відставання теорії обліку від практики, що зумовлює постійне внесення змін у прийняті положення. Так, у прийняте 31.12.1999 р. П(с)БО 16 "Витрати" 14.06.2000 р. були внесені перші зміни, а в подальшому було видано дев'ять наказів МФУ, які змінювали окремі положення цього стандарту; 27.04.2000 р. було прийнято П(С)БО 7 "Основні засоби", а 30.11.2000 р. до нього були внесені відповідні зміни тощо.

Щоб забезпечити продукування обліком якісної інформації, нормативно-правові акти мають бути викладені на високому рівні без суперечностей, двозначних трактувань і дискусійних моментів та забезпечувати можливість чіткого застосування норм у практичній діяльності підприємств.

Облікова інформація має важливу особливість: вона значною мірою залежить від суб'єкта, який її формує. Отже, якість бухгалтерської інформації залежатиме від компетентності працівників бухгалтерської служби. Слід зауважити, що вимоги до професії бухгалтера, її ролі постійно змінювались у процесі глобалізації економічного розвитку. Бухгалтер з простого рахівника поступово перетворився на людину з інтелектуальним потенціалом, яка, крім володіння знаннями з організації та методики обліку й формування звітності, бере участь у контрольних й аналітичних процедурах підприємства, а також значною мірою впливає на прийняття управлінських рішень. Бухгалтер може по-різному представити інформацію керівництву і таким чином вплинути на управлінські рішення. Не завжди керівник та аналітик знає той рівень деталізації облікової інформації, яку може представити служба бухгалтерії, особливо це стосується структури собівартості, витрат соціального характеру і ефекту від їх понесення тощо. Окрім того, облікова інформація, особливо та, що формується в системі управлінського обліку, часто залежить від цілей та переконань бухгалтера, тобто її нейтральності на практиці досягти майже неможливо. Як правильно щодо цього зазначає І. В. Жиглей, бухгалтерський облік належить до тих наук, результат яких суттєво залежить від людського чинника: від життєвих інтересів, прагнень, інтелектуальних здібностей та професійних навичок, рис характеру, системи цінностей і рівня культури [5, с. 69].

Бухгалтер при виконанні своїх професійних обов'язків може опинитися в сфері конфлікту інтересів. Формуючи облікову інформацію, він може виявляти факти шахрайства, розкрадання, завищення витрат, приховування доходів, зокрема керівництвом підприємства, підзвітними особами, завскладами та ін. Отже, крім професійних якостей, професія бухгалтера вимагає дотримання моральних і етичних норм. Це сприятиме високій якості роботи кожного працівника бухгалтерії і відповідно дасть змогу підвищити якість облікової інформації.

На якість облікової інформації також здійснює вплив сформована корпоративна культура підприємства. Багато складових корпоративної культури, зокрема лояльне ставлення до працівників, повага, довіра, доброзичливий клімат у колективі тощо, є невидимими і часто їм не приділяється належна увага. Проте відсутність такої культури на підприємствах призводить до плінності кадрів, інформаційного хаосу, незацікавленості персоналу в досягненні поточних і стратегічних планів. Керівництво підприємств, яке не приділяє належної уваги корпоративній культурі й не розуміє її можливостей, втрачає важливий управлінський ресурс. Адже збільшити продуктивність праці усього персоналу, в тому числі й бухгалтерської служби, підвищити ефективність діяльності підприємства можна шляхом створення відповідного клімату у внутрішньому середовищі суб'єкта господарювання.

На належне виконання обліковими працівниками своїх професійних обов'язків впливатимуть такі елементи корпоративної культури: можливість кар'єрного зростання, етична поведінка всіх працівників, у тому числі і керівництва, справедливість керівництва стосовно всіх працівників, належний психологічний клімат, розвиток і навчання персоналу, стимулювання працівників за досягнуті успіхи і відповідальне ставлення до своїх обов'язків, розуміння працівниками своєї важливості на підприємстві. Вважаємо, що сильна корпоративна культура підприємства сприяє відповідальному ставленню працівників до робочого часу, зумовлює бажання добросовісно виконувати свої обов'язки, забезпечує дотримання етичних правил, підвищення якості роботи, зниження ризиків шахрайства, що відповідно дає змогу підвищити якість продукту бухгалтерського обліку – облікової інформації.

Не менш важливою при цьому є належна організація робочого місця бухгалтера. Вона буде забезпечена при відповідних температурі та відносній вологості повітря, кольорі стін, площі приміщення, належному освітленні робочого місця, розташуванні меблів і робочих місць з урахуванням взаємозв'язків між працівниками бухгалтерії, наявності нормативної бази з бухгалтерського обліку, комп'ютеризації робочого місця, влаштування його комфортності. Раціональна організація робочого місця бухгалтера сприятиме належному виконанню обліковими працівниками своїх функцій та забезпечуватиме їх високу працездатність.

Внесок у забезпечення якості інформації, що формується в системі бухгалтерського обліку, здійснює також ефективна система внутрішнього контролю. Керівництво підприємства зацікавлене в збереженні своїх активів та запобіганні випадкам шахрайства. Налагоджений внутрішній контроль забезпечує законність та визначає економічну доцільність господарських операцій, сприяє ефективному виконанню обліковим персоналом своїх обов'язків, а також збереженню майна та раціональному використанню ресурсів. Відповідно до цього, система внутрішнього контролю сприятиме достовірності облікової інформації, що є характеристикою її якості. Проте погоджуємось з думкою Т. В. Ковтун, що атмосфера загальної підозрливості, тотального нагляду за кожним співробітником не має бути метою діяльності підприємства [16, с. 169].

Ще одним важливим чинником, від якого, на нашу думку, залежить якість облікової інформації, є усвідомлення мети обліку. До прийняття Податкового кодексу України було яскраво вираженим функціонування податкового обліку. Облікова інформація, яка формувалась відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств", суттєво відрізнялась від інформації щодо таких самих об'єктів обліку, але сформованої за даними фінансового обліку. Суб'єкти господарювання були спрямовані на дотримання норм податкового законодавства, порушення яких спричинювало адміністративну і кримінальну відповідальність. При цьому часто нехтувалися концептуальні основи бухгалтерського обліку. З прийняттям Податкового кодексу України ситуація дещо покращилась, оскільки норми податкового законодавства зближені з нормами фінансового обліку. Проте як зазначив В. Пархоменко, перехід регулятора при створенні регламентів призвів до "податківізації" бухгалтерського обліку, тобто до першочергового обслуговування інформацією фіскальних потреб користувачів, а не до надання правдивої, повної, достовірної й нейтральної інформації про стан активів і зобов'язань та про результати діяльності підприємства [7, с. 3]. Нині з огляду на зазначене постає важливе завдання, що полягає в урахуванні інформаційних потреб та наданні якісної облікової інформації не лише державним фіскальним службам, а й усім користувачам такої інформації: інвесторам, банківським та іншим кредитним установам, покупцям та ін.

В умовах загострення економічних, соціальних та екологічних проблем ставляться більш жорсткі вимоги до якості інформації бухгалтерського обліку. При цьому виокремлюються нові об'єкти обліку і втрачають своє значення інші. Зокрема, для забезпечення сталого економічного та соціального розвитку України підприємства зі свого боку мають при веденні господарської діяльності забезпечувати охорону навколишнього середовища, раціонально використовувати природні ресурси, піклуватися про фізичний і моральний стан свого персоналу. Інформацією про наявність чи відсутність на підприємстві елементів соціальної та природоохоронної політики має забезпечити насамперед бухгалтерський облік. Це зумовило виокремлення багатьма науковцями з-поміж інших функцій обліку соціальної функції та використання термінів "соціальні витрати", "екологічні витрати", "екологічні зобов'язання" і навіть "соціальний облік". Також не так давно використовуються у вітчизняній практиці терміни "сукупний дохід", "інвестиційна нерухомість", "необоротні активи, утримувані для продажу", "групи вибуття", "трансакційні витрати" та ін. Використання нової термінології у бухгалтерському обліку відповідає новим запитам суспільства, задовольняє інформаційні потреби сучасних користувачів і нові вимоги до якості інформації.

Якісні характеристики облікової інформації наведені в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [17]. Щоб інформація була якісною, вона має бути:

- 1) дохідливою і зрозумілою;
- 2) доречною;
- 3) достовірною;
- 4) зіставною.

Причому ці характеристики подані в положенні саме в такому порядку, що, на наш погляд визначає певний порядок їх пріоритетності. Якщо це так, то чи важливо те, що інформація є дохідливою і зрозумілою, якщо вона недоречна чи недостовірна. Крім цього, дохідливість і зрозумілість може мати деякою мірою суб'єктивний характер. Вважаємо, що у вищезазначеному стандарті вимоги до інформації потрібно подавати за їх важливістю.

В “Концептуальній основі фінансової звітності” [18] якісні характеристики інформації поділені на дві групи: основоположні та посилювальні. Доречність і правдиве подання визначено як основоположні якісні характеристики. Посилювальними характеристиками є зіставність, можливість перевірки, вчасність та зрозумілість (рис. 2).

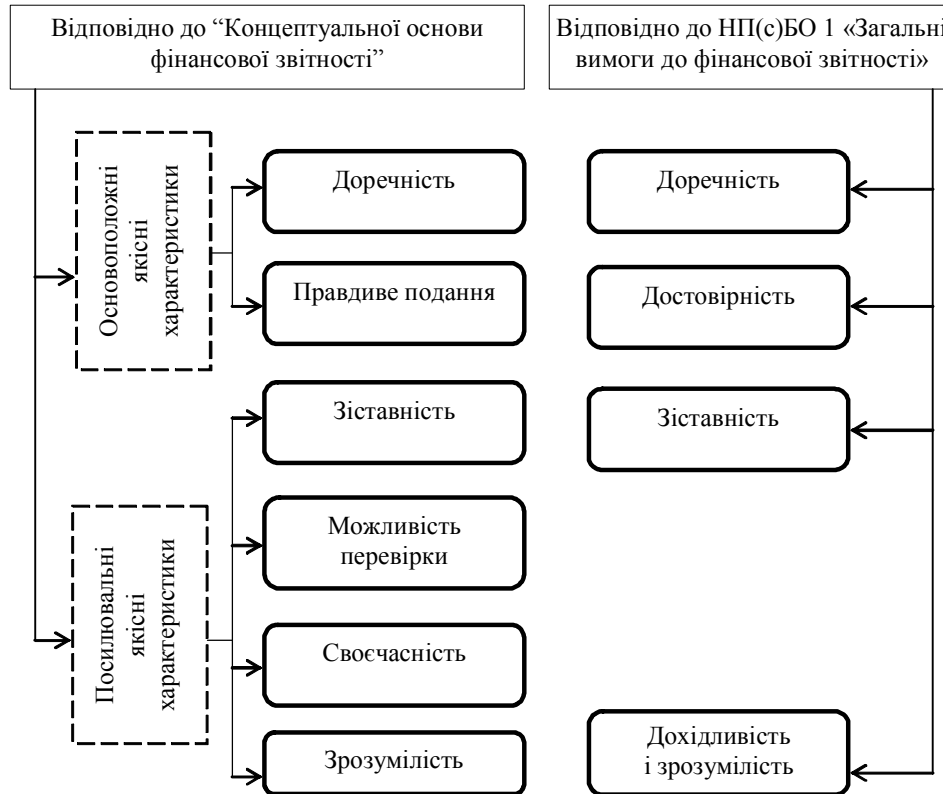

Рис. 2. Якісні характеристики облікової інформації

Як підтверджують дані рис. 2, більшість якісних характеристик облікової інформації в НП(с)БО 1 та “Концептуальній основі фінансової звітності” збігаються. В останньому документі додатково виділено такі характеристики, як можливість перевірки та своєчасність. Проте вважаємо, що можливість перевірки є характеристикою сукупності облікової інформації. Облікова інформація є найточнішою порівняно з іншими видами інформації, оскільки вона повністю підтверджується первинними документами, розрахунками бухгалтерії тощо. Відповідно будь-яку облікову інформацію, що подається у фінансовій звітності, можна перевірити. Щодо своєчасності зауважимо, що ця характеристика здебільшого є прерогативою інформації управлінського обліку, оскільки фінансова звітність подається у визначений термін і зі встановленою періодичністю. В цьому разі нівелюється така характеристика, як своєчасність. З іншого боку, інформація управлінського обліку має бути своєчасною, інакше втратиться її корисність.

Підтримуємо позицію авторів “Концептуальної основи фінансової звітності” про пріоритетність таких характеристик, як доречність і правдиве подання. Наприклад, облікова інформація може бути належно структурованою, дохідливою та зіставною,

проте недоречною. Корисною така інформація не буде. Водночас є неважливими всі решта якісні характеристики, якщо облікова інформація недостовірна.

Отже, якісними характеристиками інформації фінансового обліку вважаємо насамперед достовірність та доречність. При дотриманні їх необхідно оцінити інформацію щодо її зіставності, дохідливості та зрозумілості. Інформація управлінського обліку, крім вищенаведених характеристик, має відповідати таким якісним характеристикам, як своєчасність і можливість перевірки (ця характеристика стосується планових показників).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Облікова інформація є продуктом, який має всі властивості товару. Характеристиками облікової інформації є такі: нематеріальна форма; унікальність процесу виробництва; наявність відтворювальних властивостей; багаторазове використання; наявність морального зносу, хоча при зміні обставин її цінність може відновитись; різна цінність для різних споживачів. Якість облікової інформації залежить від організації бухгалтерського обліку, компетентності працівників бухгалтерії, ефективної системи внутрішнього контролю, якості нормативно-правових актів, які регулюють бухгалтерський облік, усвідомлення керівництвом підприємства мети обліку, корпоративної культури, організації робочого місця облікових працівників. Основними якісними характеристиками інформації фінансового обліку є достовірність та доречність. Інформацію також необхідно оцінювати на предмет її зіставності, дохідливості та зрозумілості. Інформація управлінського обліку має відповідати таким якісним характеристикам, як достовірність, доречність, зіставність, дохідливість, зрозумілість, своєчасність і можливість перевірки.

Систематизуючи вищенаведене, слід зазначити, що подальшого вивчення потребують методи оцінювання якості інформації та вплив якісних характеристик облікової інформації на ефективність прийнятих управлінських рішень, що стане предметом наших наукових досліджень у майбутньому.

Література

1. Бурдюк О. В. Методи оцінки якості облікової інформації / О. В. Бурдюк // *Економіка та держава*. – 2014. – №3. – С. 54–57.
2. Гриньова В. М. Роль інформаційного ресурсу в системі продуктивних сил підприємства / В. М. Гриньова, М. М. Салун // *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. – 2011. – Випуск 39-1. – С. 79–82. – (Серія : Економічна).
3. Гуцаленко Л. В. Поліпшення якості та прогнозованості облікової інформації для забезпечення прибутковості підприємства / Л. В. Гуцаленко // *Економіка АПК*. – 2010. – № 7. – С. 67–71.
4. Єршова Н. Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання / Н. Ю. Єршова // *Актуальні проблеми економіки*. – 2014. – № 8 (158). – С. 368–374.
5. Жиглей І. В. Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин / І. В. Жиглей // *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. – 2009. – Вип. 1 (13). – С. 64–74.
6. Задорожний З. В. Про предмет і метод внутрішньогосподарського обліку / З. В. Задорожний // *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. – 2007. – № 1. – С. 62–71.
7. Пархоменко В. Сучасні проблеми бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2015. – № 1. – С. 3–6.

8. Плахтій Т. Ф. Об'єкти якісного підходу в бухгалтерському обліку / Т. Ф. Плахтій // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2016. – № 1. – С. 39–47. – (Серія : Економічні науки).
9. Плахтій Т. Ф. Якість в бухгалтерському обліку: економічний аспект / Т. Ф. Плахтій // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 1. – С. 51–61.
10. Проданчук М. А. Теоретико-методологічні засади формування продукту бухгалтерського обліку / М. А. Проданчук // Облік і фінанси. – 2015. – № 3 (69). – С. 41–48.
11. Пушкар М. С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) : моногр. / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 334 с.
12. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
13. Іващенко К. О. Обліковий інформаційний ресурс суб'єктів водогосподарського комплексу / К. О. Іващенко // Наукові записки [Національного університету “Острозька академія”]. – 2013. – Вип. 22. – С. 106–109. – (Серія : Економіка).
14. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – [7-е изд., доп.]. – М. : Ин-т новой экономики, 2007. – 1472 с.
15. Економічна енциклопедія : у трьох т. Т. 3 / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Вид. центр “Академія”, 2002. – 952 с.
16. Ковтун Т. В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т. В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6, т. 1. – С. 164–170.
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” № 73 від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
18. Концептуальна основа фінансової звітності від 01.09.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_009.

References

1. Budko O.V. Metody otsinky yakosti oblikovoi informatsii [Methods for assessing the quality of accounting information]. *Ekonomika i derzhava – Economy and the State*, 2014, No. 3, pp. 54-57 [in Ukrainian]
2. Hryniova V.M., Salun M.N. Rol' informatsiinoho resursu v systemi produktyvnykh syl pidpriemstva [The role of information sources in the system of an enterprise's production forces]. *Naukovi pratsi Donetskoho natsionalnogo tekhnichnogo universytetu (seriia: Ekonomichna) – Scientific papers of Donetsk National Technical University (series: Economics)*, 2011, Issue 39-1, pp. 79-82 [in Ukrainian]
3. Hutsalenko L.V. Polipshennia yakosti ta prohnozovanosti oblikovoi informatsii dlia zabezpechennia prybutkovosti pidpriemstva [Improvement of the quality of accounting information for profitability purposes]. *Ekonomika APK – Economics of AIC (agro-industrial complex)*, 2010, No. 7, pp. 67-71 [in Ukrainian]
4. Yershova N. Yu. Yakist' oblikovoi informatsii: metodychnyi pidkhid do otsiniuvannia [The quality of accounting information: methodical approach to assessment]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic issues*, 2014, No. 8(158), pp. 368-374 [in Ukrainian]
5. Zhyhlei I.V. Evoliutsiia bukhgalterskoho obliku v konteksti rozvytku sotsialnykh vidnosyn

- [Evolution of accounting in the context of social relations]. *Problemy teorii ta metodologii bukhgaltersoho obliku, kontroliu i analizu – Issues of theory and methodology of accounting, control and analysis*, 2009, Issue 1(13), pp. 64-74 [in Ukrainian]
6. Zadorozhnyi Z.V. Pro predmet i metod vnutrishnihospodarskoho obliku [On the subject matter and methods of internal accounting]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, 2007, Issue 1, pp. 62-71 [in Ukrainian]
 7. Parkhomenko V. Suchasni problemy bukhgalterskoho obliku [Current issues of Accounting]. *Bukhgalterskyi oblik i audit – Accounting and Audit*, 2015, No. 1, pp. 3-6 [in Ukrainian]
 8. Plakhtii T.F. Obiekty yakisnoho pidkhodu v bukhgalterskomu obliku [Objects of qualitative approach in accounting]. *Visnyk Zhytomyr'skoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu (seriia: Ekonomichni nauky) – Bulletin of Zhytomyr State Technological University (series: Economic studies)*, 2016, No. 1, pp. 39-47 [in Ukrainian]
 9. Plakhtii T.F. Yakist' v bukhgalterskomu obliku: ekonomichni aspekt [Quality in accounting: economic aspects]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economy. Finance. Management: current issues of theory and practice*, 2016, No. 1, pp. 51-61 [in Ukrainian]
 10. Prodanchuk M.A. Teoretyko-metodologichi zasady formuvannia produktu bukhgalterskoho obliku [Theoretical and methodological basis of accounting findings]. *Oblik i finansy – Accounting and Finance*, 2015, No. 3(69), pp. 41-48 [in Ukrainian]
 11. Pushkar M.S. Kreatyvnyi oblik (stvorenna informatsii dlia menedzheriv): monohrafiia [Creative accounting (creating information for managers): monograph], Ternopil: Kart-blansh, 2006, 334 p. [in Ukrainian]
 12. Zakon Ukrainy "Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini", № 996-XIV vid 16.07.1999 [the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", No. 996-XIV, dated July 16, 1999], from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian]
 13. Ivashchenko K.O. Oblikovyi informatsiinyi resurs subiektiv vodohospodarskoho kompleksu [Sources of accounting information in water complex entities]. *Naukovi zapysky (Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia") – Scientific papers (National University "Ostroh Academy")*, 2013. Issue 22, pp. 106-109 [in Ukrainian]
 14. Bolshoi ekonomicheskii slovar' (pod red. A.N. Azriliiana), 7 izd., dop. [A comprehensive dictionary of economics (ed. by A.N. Azriliian), 7th edition, revised], Moscow: Insitut novoi ekonomiky, 2007, 1472 p. [in Russian]
 15. Ekonomichna entsyklopediia: u triokh tomakh, redkol. S.V. Mochernyi (vidp. red.) [Encyclopedia of economics: in three volumes, editorial board: S.V. Mochernyi (editor)], Kyiv: Vyd. tsentr "Akademiia", 2002, 952 p. [in Ukrainian]
 16. Kovtyn T.V. Systema vnutrishnioho kontroliu yak nevidiemnyi element operatsiinoi systemy pidpriemstva [The internal control system as an integral part of the company's operating system]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, 2009, No. 6 (vol. 1), pp. 164–170 [in Ukrainian]
 17. Natsionalne polozhennia (standart) bukhgaltersoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti" № 73 vid 07.02.2013 [National Provision (Standard) Accounting 1 "General Requirements for Financial Reporting", No. 73, dated February 7, 2013], from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> [in Ukrainian]
 18. Kontseptualna osnova zvitnosti vid 01.09.2010 [Financial reporting framework, September 1, 2010], from http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_009 [in Ukrainian]
- Редакція отримала матеріал 20 травня 2016 р.